

การใช้กรณีศึกษาเพื่อแก้ปัญหาทางธุรกิจของนักศึกษา

Use Case Study to Solve Business Problems of Students.

ธัญญภัทร์ ศรีเนธิยวสิน*

Thanapat Srinethiyawasin*

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต*

The Faculty Humanities and Social Sciences, Suan Dusit University*

บทคัดย่อ

บทความนี้นำเสนอหลักการพัฒนาการเรียนรู้ของนักศึกษา โดยมุ่งหวังเรื่องการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในการตัดสินใจแก้ปัญหาทางธุรกิจ ในรายวิชาความรู้เบื้องต้นในการประกอบธุรกิจ โดยใช้กรณีศึกษา ซึ่งขั้นตอนในการสอนได้นำกรณีศึกษามาใช้ เพื่อช่วยพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ให้มีทักษะสำคัญที่ผู้เรียนควรมี ได้แก่ ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม หรือ 3Rs + 8Cs + 2Ls โดย 3Rs ได้แก่ Reading การอ่าน, (W)riting การเขียน และ (A)rithmetic คณิตศาสตร์ 8Cs ได้แก่ Critical Thinking & Problem Solving ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา, Creativity & Innovation ทักษะด้านการสร้างสรรค์ และนวัตกรรม, Collaboration, Teamwork & Leadership ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ, Cross-cultural Understanding ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์, Communications, Information & Media Literacy ทักษะด้านการสื่อสารสารสนเทศ และรู้เท่าทันสื่อ, Computing & Media Literacy ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, Career & Learning Self-reliance ทักษะอาชีพ และทักษะการเรียนรู้, Change ทักษะการเปลี่ยนแปลง 2Ls ได้แก่ Learning Skills ทักษะการเรียนรู้, Leadership ภาวะผู้นำ (วิจารณ์ พานิช, 2556, หน้า 16)

รูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้กรณีศึกษา เป็นการจัดการเรียนการสอนที่ผู้สอนนำเสนอกรณีตัวอย่างเพื่อให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น โดยผ่านการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และคิดแบบมีวิจารณญาณสามารถหาคำตอบโดยการค้นคว้าเพิ่มเติมจากสถานการณ์ที่ได้รับ มีกระบวนการคิดแบบเป็นระบบ อีกทั้งยังเกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและผู้สอน ส่งเสริมการคิด ให้เกิดการกล้าแสดงออกทางความคิด มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้เรียนทั้งในกลุ่มของตนเอง และนอกกลุ่มอีกด้วย ผู้เรียนจะได้รับประสบการณ์ในการคิดแก้ไขปัญหาที่มีความหลากหลายตามกรณีศึกษาที่ผู้สอนยกตัวอย่าง เป็นการเปิดมุมมองของผู้เรียนให้กว้างขึ้น อีกทั้งผู้เรียนยังเกิดทักษะการคิดที่มีความรอบคอบมากขึ้น ลำดับขั้นตอนการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ โดยเริ่มตั้งแต่การวิเคราะห์หาสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหา จนถึงการหาแนวทางในการแก้ไขปัญหา ได้ใช้ความรู้ความสามารถอย่างเต็มศักยภาพ จนเกิดเป็นความภาคภูมิใจในตนเอง ในการเรียนการสอนโดยใช้กรณีศึกษา จะประกอบด้วยขั้นตอนดังต่อไปนี้ (1) ผู้สอนนำเสนอกรณีตัวอย่าง (2) ผู้เรียนศึกษากรณีตัวอย่าง หรือเรื่องราวต่าง ๆ (3) ผู้เรียนร่วมอภิปรายประเด็นคำถามเพื่อหาคำตอบ (4) ผู้สอนและผู้เรียนร่วมอภิปรายคำตอบ (5) ผู้สอนและผู้เรียนอภิปรายเกี่ยวกับปัญหาและวิธีแก้ปัญหาของผู้เรียน และสรุปการองค์ความรู้ที่ได้รับ (6) ผู้สอนประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยนำกระบวนการต่าง ๆ มาใช้กับการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้น และมีความเข้าใจในการตัดสินใจแก้ปัญหาทางธุรกิจ ตรงตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้

คำสำคัญ: แก้ปัญหาทางธุรกิจ, สอนโดยใช้กรณีศึกษา, การตัดสินใจแก้ปัญหา.

Abstract

This article presents the principle of learning for increasing the business achievement level by using case study. In course of introduction to business knowledge acquire the learning skills and innovation including 3Rs + 8Cs + 2Ls. 3Rs refer to Reading, (W)Riting, and (A)Rithmetic. 8Cs refer to Critical Thinking & Problem Solving, Creativity & Innovation, Collaboration, Teamwork & Leadership, Cross-cultural Understanding, Communications, Information & Media Literacy, Computing & Media Literacy, Career & Learning Self-reliance, and Change. 2Ls refer to Learning Skills, and Leadership. (Wichan Panich, 2013, p. 16).

The instruction of teaching by using case study was designed for both instructors and learners participate in debate the business problems through the analysis method, critical thinking, and systematic thinking process for finding the solution. The interaction between learners and instructors can encourage exchanging ideas among learner groups and outsider groups. Learners will gain experience in problem-solving from variety of case studies. In addition, this course will help to promote the thinking skills for problem solving process in business by begin with analyzing the cause of the problem and finding the solutions for any problems. Learners also can utilize their full potential of knowledge and improve their self-esteem.

The instruction of solving the business problems by using Case Study will contain the following steps: (1) Instructors assign the case study (2) Learners study the assigned case (3) Learners debate on the questions for finding the answers (4) Both instructors and learners debate on answers (5) Both instructors and learners discuss on problems and solutions from learners and also conclude for knowledge from activities (6) Instructors evaluate the learning outcomes from applied the process of teaching and learning for achieving the better learning achievement with business problem solving.

Keywords: Business problem solving, Teach using case study, Problem solving.

บทนำ

จากรายงานของ Programme for International Students Assessment 2015 หรือ PISA 2015 ซึ่งเป็นการจัดอันดับคะแนนด้านการศึกษาโดยการทดสอบระดับประเทศของนักเรียนในระดับอายุมากกว่า 15 ปีขึ้นไป โดยองค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา หรือ OECD ซึ่งจะมีการจัดอันดับทุก ๆ 3 ปี จะมีการแบ่งการทดสอบเป็น 3 ส่วนได้แก่ ความสามารถทางวิทยาศาสตร์ ความสามารถในการอ่าน และความสามารถทางคณิตศาสตร์ ซึ่งผล PISA ครั้งล่าสุดนี้ประเทศไทย ถือว่ามีคะแนนทั้ง 3 ส่วนอยู่ในกลุ่มประเทศระดับความสามารถทางการศึกษาดำที่ต่ำสุดของโลก โดยถูกจัดอยู่อันดับที่ 55 จาก 70 ชาติ โดยวิทยาศาสตร์อยู่อันดับที่ 54 การอ่านอยู่อันดับที่ 57 และคณิตศาสตร์อยู่อันดับที่ 54

นพ.ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์ กล่าวว่า ผลคะแนน PISA สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาความเหลื่อมล้ำระหว่างโรงเรียนที่มีความพร้อมกับโรงเรียนที่ด้อยโอกาส กลุ่มโรงเรียนที่มีการสอนเน้นด้านคณิตศาสตร์และ

วิทยาศาสตร์ ทำคะแนนด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และการอ่าน ได้สูงอยู่ในระดับเดียวกับกลุ่มประเทศที่มีคะแนนสูง การทดสอบของ PISA มีโรงเรียนทุกประเภทเข้าร่วม ทำให้ค่าเฉลี่ยออกมาไม่น่าพอใจ การอ่านผ่านคอมพิวเตอร์ ทำให้เด็กต่างจังหวัดที่ไม่สามารถเข้าถึงไอซีที จึงทำให้คะแนนออกมาไม่ดี โดยโรงเรียนที่มีความพร้อมจะทำคะแนนได้ดี ดังนั้นสิ่งที่ต้องปรับคือความเหลื่อมล้ำเรื่องทรัพยากร และครูผู้สอน โดยสิงคโปร์เป็นประเทศที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดอันดับ 1 ของ PISA ในทุกรายวิชา จึงถือว่าเป็นปัญหาสำคัญที่อาจส่งผลกระทบต่อพัฒนาระบบการศึกษาของไทย (มติน, 2559)

ดร.ปรเมธี วิมลศิริ เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในฐานะกรรมการและเลขานุการคณะกรรมการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ได้มีการแถลงผลการสำรวจจาก World Economic Forum (WEF) ประจำปี 2016 – 2017 โดยความร่วมมือกับคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในด้านระบบคุณภาพของระบบการศึกษา (Quality of the Education System) ซึ่งจัดการศึกษาของไทยอยู่ในอันดับที่ 67 ในปี 2016 จากเดิมอันดับที่ 74 ในปี 2015 จากผลการจัดอันดับดังกล่าว จะเห็นได้ว่าภาครัฐ และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ยังต้องทำการปรับปรุงระบบการศึกษาทุกระดับ ตั้งแต่ระดับประถม มัธยม อาชีวศึกษา และระดับอุดมศึกษา เพื่อสร้างบุคลากรที่มีทักษะ มีความคิดสร้างสรรค์ มีความคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking) และมีความเป็นผู้ประกอบการ เพื่อรองรับการพัฒนาในอนาคต (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559)

สภาพแวดล้อมการพัฒนาและประเด็นการพัฒนาสำคัญในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 ประเทศไทยยังประสบปัญหาด้านคุณภาพการศึกษา ศักยภาพและระดับคุณภาพชีวิตของคนไทยหลายด้านยังต่ำกว่าเป้าหมาย และ ไม่สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมบนฐานความรู้ ปัญหาสำคัญ เช่น การศึกษาและการเรียนรู้ของคนไทยยังมีปัญหาเชิงคุณภาพ เด็กปฐมวัยยังมีพัฒนาการที่ล่าช้ากว่าวัยเพราะครอบครัวไม่มีความรู้และขาดเวลาในการเลี้ยงดูอย่างเหมาะสม เนื่องจากรูปแบบการดำเนินชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้คนในครอบครัวต้องมีส่วนช่วยในการหารายได้ และเด็กวัยเรียนยังมีปัญหาด้านสติปัญญา เพราะคุณภาพ ผลลัพธ์ทางการศึกษาของเด็กวัยเรียนค่อนข้างต่ำ การศึกษาไทยจัดอยู่ในระดับต่ำ การพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นไปอย่างล่าช้า ประกอบกับการขาดการฝึกทักษะที่แปลงความรู้สู่ทักษะที่เพียงพอ จึงส่งผลให้วัยแรงงานมีผลิตภาพการผลิตต่ำ ถือว่าเป็นอีกปัญหาหนึ่งที่สำคัญ และเป็นข้อจำกัดต่อการพัฒนาทุนมนุษย์ของไทย อีกทั้งโอกาสทางการศึกษาน้อย และมีรายได้น้อย จึงทำให้ขาดความรู้ความเข้าใจในการตัดสินใจเลือกรูปแบบในการดำเนินชีวิต

ในยุทธศาสตร์ที่ 2 การสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในสังคม มีแนวทางในการพัฒนาโดยการขยายโอกาสการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพให้แก่เด็กและเยาวชนที่ด้อยโอกาสทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยไม่ถูกจำกัดศักยภาพจากสภาพครอบครัว พื้นที่ และสภาพร่างกาย รัฐบาลมีการส่งเสริมให้มีการกระจายการบริการด้านการศึกษาที่มีคุณภาพให้มีความเท่าเทียมกันมากขึ้นระหว่างพื้นที่ โดยสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรครูมีการกระจายตัวอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ทั้งมาตรการที่เป็นตัวเงินและไม่ใช้ตัวเงิน อาทิ สวัสดิการบ้านพักครู เส้นทางความก้าวหน้าทางอาชีพที่ชัดเจน เพิ่มโอกาสในการพัฒนาครู สร้างระบบความรับผิดชอบ (Accountability) ของการจัดการศึกษา โดยนำผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษามาประกอบการประเมินผลครูและโรงเรียน ขยายการจัดการศึกษาทางไกลโดยใช้โครงข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อช่วยเหลือโรงเรียนที่อยู่ห่างไกลและขาดแคลนครูผู้สอน (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12, 2560)

โดยแผนยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี ด้านการพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพคน ได้มุ่งพัฒนาการยกระดับการศึกษาและการเรียนรู้ให้มีคุณภาพเท่าเทียมและทั่วถึง โดยส่งเสริมให้เด็กมีความรู้สอดคล้องกับทักษะในศตวรรษที่ 21 โดยการเพิ่มโอกาสให้กับกลุ่มประชากรร้อยละ 40 ที่มีรายได้ต่ำสุด ให้สามารถเข้าถึงบริการที่มีคุณภาพของรัฐในด้านการศึกษา เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต

อีกทั้งแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 ได้วางกรอบเป้าหมายและทิศทางการจัดการศึกษาของประเทศในการพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของคนไทยทุกช่วงวัยให้เต็มตามศักยภาพ สามารถแสวงหาความรู้และเรียนรู้ได้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยการขับเคลื่อนภายใต้วิสัยทัศน์คนไทยทุกคนต้องได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21

สภาวะการณ์และบริบทแวดล้อมที่มีผลต่อการพัฒนาการศึกษาของประเทศ ด้านความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารแบบก้าวกระโดดยังส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ภูมิภาคและของโลก ในเรื่องการปฏิวัติดิจิทัล (Digital Revolution) ต่อการเปลี่ยนแปลงสู่การปฏิวัติอุตสาหกรรม 4.0, สัญญาประชาคมโลก : จากเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ 2556 (Millennium Development Goals : MDGs 2015) สู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ 2573 (Sustainable Development Goals : SDGs 2030), ผลกระทบของการเป็นประชาคมอาเซียนต่อระบบเศรษฐกิจและสังคม, เศรษฐกิจและสังคมของไทยต้องปรับเปลี่ยนให้พร้อมรองรับประเทศไทยยุค 4.0 ด้านการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร ในเรื่องของวิกฤตสังคมสูงวัย, อัตราเกิดที่ลดลง ด้านทักษะของประชากรในศตวรรษที่ 21 : ความต้องการกำลังคนยุค 4.0 ในเรื่องของ 3Rs + 8Cs และด้านสภาวะการณ์การเปลี่ยนแปลงของโลก ในเรื่องของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, การสาธารณสุข, ความขัดแย้งและความรุนแรงในสังคม, เทคโนโลยีดิจิทัลกับการดำรงชีวิต (แผนการศึกษาแห่งชาติ, 2560)

ความสอดคล้องของยุทธศาสตร์

ความเชื่อมโยงระหว่างยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 แผนการศึกษาแห่งชาติ

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี	ความมั่นคง	การสร้าง ความ สามารถในการแข่งขัน	การพัฒนา และ เสริมสร้าง ศักยภาพ คน	การสร้าง โอกาส ความเสมอ ภาค และ เท่าเทียมกัน ในสังคม	การสร้างการ เติบโตบน คุณภาพชีวิต ที่เป็นมิตร กับ สิ่งแวดล้อม	การปรับ สมดุลและ พัฒนา ระบบการ บริหาร จัดการ ภาครัฐ
แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579	การจัดการ ศึกษาเพื่อ ความมั่นคง ของสังคม และ ประเทศ ชาติ	การผลิตและ พัฒนา กำลังคน การวิจัยและ นวัตกรรม เพื่อสร้างขีด ความ สามารถในการแข่งขัน ของประเทศ	การผลิต พัฒนา ศักยภาพคน ทุกช่วงวัย และการ สร้างสังคม แห่งการ เรียนรู้	การสร้าง โอกาสความ เสมอภาค และความ เท่าเทียม ทาง การศึกษา	การจัดการ ศึกษาเพื่อ สร้างเสริม คุณภาพชีวิต ที่เป็นมิตร กับ สิ่งแวดล้อม	การพัฒนา ประสิทธิ ภาพ ของระบบ บริหาร จัดการ
การศึกษา 4.0 : ผู้เรียนสร้างนวัตกรรมได้						
แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560 - 2564	ความมั่นคง	การสร้าง ความ เข้มแข็งทาง เศรษฐกิจ และแข่งขัน ได้อย่าง ยั่งยืน	วิทยาศาสตร์ และ เทคโนโลยี วิจัยและ นวัตกรรม	การสร้าง ความเป็น ธรรม ลดความ เหลื่อมล้ำ ในสังคม	การเติบโตที่ เป็นมิตรกับ สิ่งแวดล้อม เพื่อการ พัฒนาอย่าง ยั่งยืน	การเพิ่มประ สิทธิภาพ และ ธรรมา ภิบาล ภาครัฐ
	การต่าง ประเทศ เพื่อนบ้าน และ ภูมิภาค	การ เสริมสร้าง และพัฒนา ศักยภาพทุน มนุษย์		การพัฒนา ภูมิภาคเมือง และพื้นที่ พิเศษ		การพัฒนา โครงสร้าง พื้นฐานและ ระบบ โลจิสติกส์

ที่มา : แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579

จากหนังสือ How Learning Works : Seven Research-Based Principles for Smart Teaching ของ ซูซาน เอ แอมโบรส และคณะ ได้นำเสนอหลัก 7 ประการของการสอนที่ดี ได้แก่

1. ต้องเข้าใจเรื่องความรู้เดิมของนักเรียน (Prior Knowledge)
2. การจัดระบบความรู้ (Knowledge Organization)
3. แรงจูงใจ (Motivation)
4. การเรียนรู้ที่ถูกต้อง รู้จริง (Develop Mastery)
5. การสอนโดยการปฏิบัติ และป้อนกลับ (Practice & Feedback)
6. พัฒนาการของนักเรียน และบรรยากาศของการเรียน (Student Development & Climate)
7. สามารถกำกับการเรียนรู้ของตนเอง (Self-directed Learner)

เฮอเบิร์ต ไชมอน ซึ่งเป็นผู้ได้รางวัลโนเบล สาขาเศรษฐศาสตร์ ได้กล่าวถึงทฤษฎีด้านการเรียนรู้สมัยใหม่ที่ปรากฏในหนังสือ How Learning Works : Seven Research-Based Principles for Smart Teaching ว่า “การเรียนรู้เป็นผลของการกระทำ คือ การลงมือทำและการคิดของผู้ที่จะเรียนเท่านั้น ครูช่วยได้เพียงแค่ส่งเสริมให้เขาทำและคิดเพื่อที่จะเรียน ครูไม่สามารถทำให้เขาเรียนได้” หรือหมายความว่า ถ้าจะให้เกิดการเรียนรู้ได้อย่างแท้จริง ผู้เรียนต้องเป็นผู้ลงมือทำและคิดด้วยตัวเอง

การสอนโดยใช้กรณีศึกษา

การสอนโดยใช้กรณีศึกษา เป็นวิธีการสอนที่เน้นการมีส่วนร่วมในชั้นเรียน โดยใช้กระบวนการ Active Learning ในการเรียนการสอนที่ใช้กรณีหรือเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจริงนำมาตัดแปลงบางส่วน เพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษา วิเคราะห์ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างกว้างขวาง ทำให้ผู้เรียนได้รู้จักวิธีคิด วิธีการนำข้อมูลต่าง ๆ มาประกอบการพิจารณาในการตัดสินใจเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยการตั้งประเด็นคำถาม ให้ผู้เรียนวิเคราะห์เพื่อตอบคำถาม โดยมุ่งให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนการเผชิญกับปัญหา การแก้ปัญหา โดยไม่ต้องรอให้เกิดปัญหาจริง ซึ่งเป็นวิธีที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการคิดวิเคราะห์ และเรียนรู้ความคิดเห็นของผู้อื่น ทำให้ผู้เรียนมีมุมมองที่กว้างขึ้น เมื่อเกิดปัญหาก็สามารถที่จะแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ จึงส่งผลให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจบทเรียนได้ดียิ่งขึ้น

การเรียนการสอนด้วยกรณีศึกษา ทำให้ผู้เรียนมีความคิดที่ละเอียดรอบคอบ สามารถค้นหาข้อมูลที่เป็นเหตุเป็นผล และยังสามารถส่งผลให้เป็นผู้ที่รู้จักวางแผน รู้จักการแยกแยะข้อมูลต่าง ๆ ที่มีความสำคัญ สามารถระบุวิเคราะห์ปัญหาหรือสถานการณ์ ตลอดจนเลือกแนวทางการแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี อีกทั้งยังส่งเสริมในเรื่องของการกล้าแสดงออกในเรื่องของการเสนอความคิดเห็น และร่วมกันอภิปราย รวมถึงการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ทำให้เกิดทักษะการสื่อสารที่ดี พัฒนาการเขียน การเรียนรู้ มีความพร้อมในการตัดสินใจ มีสติปัญญาที่ดี

ขั้นตอนการสอนแบบกรณีศึกษา

1. ผู้สอนนำเสนอกรณีตัวอย่าง
2. ผู้เรียนศึกษากรณีตัวอย่าง หรือเรื่องราวต่าง ๆ
3. ผู้เรียนร่วมอภิปรายประเด็นคำถามเพื่อหาคำตอบ
4. ผู้สอนและผู้เรียนร่วมอภิปรายคำตอบ
5. ผู้สอนและผู้เรียนอภิปรายเกี่ยวกับปัญหาและวิธีแก้ปัญหาของผู้เรียน และสรุปการองค์ความรู้ที่ได้รับ
6. ผู้สอนประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

จันทนา นนธิกร (2552, หน้า 3-7) ได้อธิบายถึงการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มี 3 รูปแบบ ได้แก่ 1) การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้นตามเกณฑ์ที่คาดหวัง 2) การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพื่อบ่มขวัญสู่ความเป็นเลิศ 3) การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพื่อช่วยเหลือคนที่ไม่ผ่านเกณฑ์

ชนาธิป พรกุล (2554, หน้า 165-168) ได้อธิบายถึงวิธีการสอนโดยใช้กรณีตัวอย่างว่าเป็นวิธีการที่มุ่งช่วยให้ผู้เรียนได้รับการฝึกฝนในเรื่องเผชิญปัญหาและการหาวิธีการแก้ไขปัญหาโดยไม่ต้องรอให้เกิดปัญหาจริงขึ้นมา ก่อน เป็นวิธีการที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้คิดวิเคราะห์ และเรียนรู้ด้วยตนเองโดยการเรียนรู้วิธีคิดจากผู้อื่น ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีมุมมองที่กว้างขึ้น โดยได้อธิบายวิธีการสอนโดยใช้กรณีตัวอย่างมีลักษณะที่สำคัญดังนี้

1. เป็นเรื่องราวอย่างย่อที่เหมือนชีวิตจริง โดยการนำเสนอเหตุการณ์หรือประเด็นที่เป็นปัญหา
2. การศึกษาปัญหาโดยใช้กระบวนการอภิปราย
3. มีคำตอบที่เป็นไปได้หลายคำตอบ ซึ่งจุดเด่นของวิธีการสอนโดยใช้กรณีตัวอย่าง จะทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย ส่งผลให้ผู้เรียนมีนิสัยในการคิดวิเคราะห์จากกิจกรรมที่ผู้เรียนได้รับการฝึกฝน

จากกิจกรรมต่าง ๆ จะส่งผลให้นักศึกษามีนิสัยในการคิดวิเคราะห์เพราะมีทักษะดังนี้

1. การคิดวิเคราะห์และการสะท้อนความคิด
2. การตัดสินใจหรือกระบวนการการแก้ปัญหา
3. การตรวจสอบ ความเชื่อและค่านิยม
4. การฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
5. การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ
6. การสังสมความอยากรู้อยากเห็น
7. การดำเนินชีวิตในสถานการณ์ที่คลุมเครือ
8. การคิดและการกระทำที่เป็นอิสระ

จะเห็นได้ว่าวิธีการสอนโดยใช้กรณีตัวอย่างเป็นการช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจบทเรียนได้ดีขึ้น มุ่งช่วยให้ผู้เรียนได้รับการฝึกฝนในเรื่องเผชิญปัญหาและการหาวิธีการแก้ไขปัญหาโดยไม่ต้องรอให้เกิดปัญหาจริงขึ้นมา ก่อน ผู้เรียนยังได้ฝึกทักษะการคิดแบบมีวิจารณญาณ เป็นระบบขั้นตอน และใช้เหตุผลในการแก้ปัญหาต่าง ๆ

ประเภทของวิธีการศึกษาแบบกรณีศึกษา

ประเภทของวิธีการศึกษาแบบกรณีศึกษา (Types of Case Study) การจัดการเรียนด้วยกรณีศึกษา หรือการสร้างกรณีศึกษา ผู้สอนจะต้องเลือกว่าจะใช้กรณีศึกษาประเภทใด ซึ่งกรณีศึกษามีหลากหลายประเภท กรณีศึกษาที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนาทักษะในการแก้ปัญหาคัดสินใจของผู้เรียนในระดับอุดมศึกษา ที่สำคัญมีดังนี้

1. Historical Organizational เป็นการศึกษาแบบกรณีศึกษาที่มีจุดเน้นการศึกษาเกี่ยวกับองค์กรหนึ่งๆ อย่างตลอดเวลา ต่อเนื่อง บ่อยครั้งเป็นการติดตามเกี่ยวกับพัฒนาการขององค์กร
2. Observational เป็นการศึกษาแบบกรณีศึกษาที่ใช้การสังเกตแบบมีส่วนร่วมเป็นวิธีการพื้นฐานของการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาบางสิ่งบางอย่างที่เป็นสิ่งที่เฉพาะเจาะจง
3. Life History เป็นการศึกษาแบบกรณีศึกษาที่อาศัยการเล่าหรือบรรยายโดยบุคคลอื่น ๆ เกี่ยวกับความเป็นมาหรือประวัติของบุคคลหนึ่งอย่างสมบูรณ์ซึ่งเป็นการรวมไปถึง Oral History ด้วย

4. Situation Analysis เป็นการศึกษาแบบกรณีศึกษา ที่ศึกษาเหตุการณ์เฉพาะ โดยอาศัยมุมมองที่แตกต่างหลากหลาย อาจนำเสนอข้อมูลโดยการเล่าเรื่องเหตุการณ์ต่าง ๆ ให้เห็นถึงปัญหา ร่วมกันแสดงอภิปราย และความคิดเห็นในการแก้ปัญหา

5. Decision Case เป็นกรณีศึกษาแบบตัดสินใจ โดยการนำเสนอข้อมูลจากสถานการณ์ที่ต้องตัดสินใจแก้ปัญหาจากกรณีศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกการคิดวิเคราะห์ร่วมกัน อภิปรายแสดงความคิดเห็นภายในกลุ่ม ประกอบการตัดสินใจเลือกทางออกในการแก้ปัญหาจากกรณีศึกษา

กรณีศึกษามีหลากหลายรูปแบบ ผู้สอนต้องทำการเลือกรูปแบบที่เหมาะสมกับผู้เรียน และสอดคล้องกับบทเรียน ย่อมจะช่วยให้ผู้เรียนมีความเข้าใจเรื่องต่าง ๆ ได้อย่างลึกซึ้ง และสามารถเพิ่มทักษะในการแก้ไขปัญหาได้อย่างมีเหตุผล

การสร้างกรณีศึกษา

กรณีศึกษาถือเป็นปัจจัยสำคัญอันดับแรกในการเรียนการสอนด้วยกรณีศึกษา เพราะเป็นตัวกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนและทำให้ผู้เรียนเกิด การคิด วิเคราะห์ ทำความเข้าใจในกรณีศึกษา ให้เข้าใจอย่างท่องแท้ชัดเจนเพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหา ดังนั้นการเขียนกรณีศึกษาจะต้องมีความสอดคล้องและตรงตามวัตถุประสงค์ ต้องมีการศึกษาวิเคราะห์ และวางแผนในการเขียนกรณีศึกษาจะต้องมีความสัมพันธ์หรือเกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่เรียนมีความน่าสนใจ มีความทันสมัย และสามารถเข้าใจได้ง่าย ผู้เรียนสามารถจับประเด็นสำคัญไปใช้เป็นข้อมูลในการแก้ปัญหาในกรณีศึกษาได้

ประโยชน์ของการเรียนการสอนด้วยกรณีศึกษา

การเรียนการสอนด้วยกรณีศึกษาเป็นการจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่ผู้เรียนได้เรียนรู้ปัญหาจากกรณีศึกษาด้วยตนเอง ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดประสิทธิภาพในการเรียน การเรียนรู้จากกรณีศึกษาที่เป็นบทเรียนที่ดี ที่ช่วยสร้างความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ช่วยพัฒนาทักษะการตั้งคำถาม และส่งเสริมการกล้าแสดงออกของผู้เรียนในการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นผู้เรียนสามารถแก้ปัญหาหรือ สถานการณ์ที่ยุ่งยาก

ซับซ้อน หรือไม่มีรูปแบบตายตัวได้ โดยวิธีการแก้ปัญหาหรือทางออกของปัญหา ผู้เรียนคิดค้นหาแนวทางแก้ปัญหาด้วยตนเอง นอกจากนี้ยังช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเชื่อมั่นในตนเอง เกิดการคิดแบบใช้เหตุผล ถือเป็นวิธีการเรียนที่มีการเตรียมผู้เรียนให้เกิดทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต ผู้สอนได้เรียนรู้ไปกับผู้เรียน เกิดบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ การค้นหาข้อมูลต่าง ๆ ที่นำมาประกอบการตัดสินใจแก้ปัญหาของผู้เรียน ยังเป็นการส่งเสริมศักยภาพทางการเรียนของผู้เรียนผ่านเทคโนโลยีต่าง ๆ เพื่อเพิ่มทักษะการเรียนรู้ และผลการเรียนของผู้เรียน (learning outcome) โดยเฉพาะความสามารถในการแก้ปัญหา เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำทักษะในการคิดแก้ปัญหาไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

การจัดการเรียนการสอนแบบการเรียนรู้เชิงลึก

การจัดการเรียนการสอนแบบการเรียนรู้เชิงลึก (Active Learning) เป็นการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นพัฒนากระบวนการเรียนรู้ โดยการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้ทักษะและมีการเชื่อมโยงองค์ความรู้ เพื่อนำความรู้ไปแก้ไขปัญหาจากกรณีตัวอย่าง จนเกิดเป็นทักษะสามารถนำไปต่อยอดใช้ในชีวิตประจำวันได้

การจัดการเรียนการสอนแบบการเรียนรู้เชิงลึก เป็นการนำวิธีการสอน และเทคนิคที่หลากหลายมาออกแบบในการจัดกิจกรรมในชั้นเรียนโดยการออกแบบแผนการสอนและกิจกรรมที่กระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในชั้นเรียน เป็นการส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและผู้สอน จึงถือได้ว่า การจัดการเรียนการสอนแบบการเรียนรู้เชิงลึก เป็นการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงยุค

ปัจจุบัน และยังสอดคล้องกับการพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะสำคัญในเรื่องการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 อีกด้วย หน้าที่ของผู้สอนคือ การกำหนดผลลัพธ์ที่ผู้เรียนควรจะได้รับหลังจากเสร็จสิ้นกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละครั้ง และออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อมุ่งไปสู่ผลลัพธ์ โดยผู้สอนทำหน้าที่เป็นวิทยากรกำหนดกระบวนการ วางแผนการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนกล้าคิดและกล้าแสดงออกจนสามารถพัฒนาเป็นนวัตกรรมได้ ให้ความช่วยเหลือ คำแนะนำ เรียนรู้ร่วมกัน สนับสนุนความรู้สำคัญที่ผู้เรียนได้รับในแต่ละครั้งที่มีการจัดกิจกรรม และสุดท้ายผู้สอนเป็นผู้ประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียน (ปริญญา เทวานฤมิตรกุล, 2560)

แนวคิด และทฤษฎีการเรียนรู้ที่สนับสนุนการเรียนรู้เชิงรุก ประกอบด้วย 1) การเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการลงมือกระทำที่เรียกว่าการเรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติ 2) ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้ด้วยตนเองอย่างกระตือรือร้น 3) การจัดการเรียนการสอนที่เน้นการเรียนรู้ร่วมมือกันของผู้เรียนที่มีเป้าหมายในการทำงานเดียวกัน ลักษณะสำคัญและคุณค่าของการเรียนรู้เชิงรุก ประกอบด้วย (พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และ พเยาว์ ยินดีสุข, 2560)

1. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม ได้แก่ การอ่าน การสืบค้น การอภิปราย การสรุป และสร้างความรู้ การเขียน และการนำเสนอ มากกว่าเป็นผู้รับฟังความรู้จากครูเพียงผู้เดียว

2. ผู้เรียนได้รับการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหา การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การประเมินค่า ซึ่งมุ่งลดกระบวนการถ่ายทอดสารสนเทศให้ผู้เรียน

3. ผู้เรียนได้รับการบ่มเพาะพัฒนาคุณธรรม เจตคติ และคุณค่าที่มีอยู่ในตัวผู้เรียน

จะเห็นได้ว่าการจัดการเรียนการสอนแบบการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เป็นการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นพัฒนากระบวนการเรียนรู้ โดยการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้ทักษะและมีการเชื่อมโยงองค์ความรู้จากเรื่องต่าง ๆ จากกรณีศึกษา หากได้รับการฝึกฝนและพัฒนาจะสามารถเพิ่มทักษะในการคิดวิเคราะห์ต่อไป ซึ่งจะเกิดประโยชน์โดยตรงต่อตัวผู้เรียน

ทฤษฎีการเรียนรู้

ทฤษฎีการเรียนรู้ (Learning theory) การเรียนรู้คือกระบวนการที่ทำให้คนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ความคิด คนสามารถเรียนรู้ได้จากการได้ยินการสัมผัส การอ่าน การใช้เทคโนโลยี การเรียนรู้ของเด็กและผู้ใหญ่จะต่างกัน เด็กจะเรียนรู้ด้วยการเรียนในห้อง การซักถาม ผู้ใหญ่มักเรียนรู้ด้วยประสบการณ์ที่มีอยู่ แต่การเรียนรู้จะเกิดขึ้นจากประสบการณ์ที่ผู้สอนนำเสนอ โดยการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและผู้เรียน ผู้สอนจะเป็นผู้ที่สร้างบรรยากาศทางจิตวิทยาที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ ที่จะให้เกิดขึ้นเป็นรูปแบบใดก็ได้เช่น ความเป็นกันเอง ความเข้มงวดกวดขัน หรือความไม่มีระเบียบวินัย สิ่งเหล่านี้ผู้สอนจะเป็นผู้สร้างเงื่อนไข และสถานการณ์เรียนรู้ให้กับผู้เรียน ดังนั้น ผู้สอนจะต้องพิจารณาเลือกรูปแบบการสอน รวมทั้งการสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียน

ทฤษฎีการเรียนรู้ 9 ขั้น ของโรเบิร์ต กาเย่ (Robert Gagne)

ทฤษฎีการเรียนรู้ 9 ขั้น ของโรเบิร์ต กาเย่ ประกอบไปด้วย (Gagne, R. M., Briggs, L. J., & Wager, W. W., 1992)

1. เร่งเร้าความสนใจ กระตุ้น และดึงดูดความสนใจ (Gain Attention) ของผู้เรียน เป็นการช่วยให้ผู้เรียนสามารถรับสิ่งเร้า หรือสิ่งที่จะเรียนรู้ได้ดี ก่อนเริ่มเข้าสู่บทเรียน ควรมีการจูงใจหรือเร่งเร้าความสนใจของผู้เรียน สื่อที่สร้างขึ้นมาต้องสอดคล้องกับเนื้อหาและมีความน่าสนใจ

2. บอกวัตถุประสงค์ (Specify Objective) ของบทเรียนให้ผู้เรียนทราบ นับว่าเป็นส่วนสำคัญต่อกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนจะได้ทราบถึงความคาดหวังของบทเรียน เป็นการแจ้งประเด็นสำคัญของเนื้อหา คำโครงเนื้อหา ขอบเขตเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจเนื้อหาได้ดียิ่งขึ้น

3. ทบทวนความรู้เดิม (Activate Prior Knowledge) การทบทวนความรู้เดิมก่อนที่จะนำเข้าสู่บทเรียนที่เป็นความรู้ใหม่ ผู้สอนต้องทำการประเมินว่าผู้เรียนมีพื้นฐานความรู้เดิมมากแค่ไหน เพื่อช่วยไม่ให้ผู้เรียนเกิดปัญหาในการเรียนรู้ หรือเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนระลึกถึงความรู้เดิม เป็นการช่วยให้ผู้เรียนดึงข้อมูลเดิมที่อยู่ในหน่วยความจำระยะยาวให้มาอยู่ในหน่วยความจำเพื่อการใช้งาน (working memory) ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรู้ใหม่ในการเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิม

4. นำเสนอเนื้อหาใหม่ หรือสิ่งเร้าใหม่ (Present New Information) ผู้สอนควรจัดสิ่งเร้าให้ผู้เรียนเห็นลักษณะสำคัญของสิ่งเร้านั้นอย่างชัดเจน เช่น การนำเสนอภาพที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหา หรือคลิปวิดีโอ ประกอบคำอธิบายสั้น ๆ ที่สามารถเข้าใจได้ง่าย เพื่อความสะดวกในการเลือกรับรู้ของผู้เรียน

5. ชี้แนะแนวทางการเรียนรู้ (Guide Learning) เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจในบทเรียน ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์หรือตีความในเนื้อหาบทพื้นฐานของความรู้ หรือประสบการณ์เดิม จนเกิดเป็นองค์ความรู้ใหม่ ผู้สอนสามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการสอนที่หลากหลายนำมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถทำความเข้าใจกับสาระที่เรียนได้ง่ายและเร็วขึ้น

6. กระตุ้นการตอบสนองบทเรียน (Elicit Response) หรือกระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงความสามารถ เพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสดูตอบสนองต่อสิ่งเร้าหรือสาระที่เรียน ผู้เรียนต้องได้โอกาสในการร่วมคิด ร่วมกิจกรรมในส่วนที่เกี่ยวกับเนื้อหา ให้ผู้เรียนได้ตอบคำถามซึ่งจะช่วยให้ทราบถึงการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน

7. ให้ข้อมูลย้อนกลับ (Provide Feedback) เป็นการให้การเสริมแรงแก่ผู้เรียน และข้อมูลที่เป็นประโยชน์กับผู้เรียน โดยการบอกเป้าหมายที่ชัดเจน และแจ้งให้ผู้เรียนทราบว่าผู้เรียนอยู่ส่วนใด และห่างจากเป้าหมายเท่าใด

8. การทดสอบความรู้ใหม่ (Assess Performance) ของผู้เรียน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนทราบว่าตนเองสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้มากน้อยเพียงใด เป็นการประเมินผลการเรียนรู้

9. สรุปและนำไปใช้ (Review and Transfer) เป็นการส่งเสริมความคงทนและการถ่ายโอนการเรียนรู้ โดยการให้โอกาสผู้เรียนได้มีการฝึกฝนอย่างพอเพียง และในสถานการณ์ที่หลากหลาย เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจที่ลึกซึ้งขึ้น และสามารถถ่ายโอนการเรียนรู้ไปสู่สถานการณ์อื่น ๆ ได้

จะเห็นได้ว่าทฤษฎีการเรียนรู้ 9 ขั้น เป็นวิธีการเรียนรู้ที่ประกอบด้วยสิ่งเร้าเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจอยากหาคำตอบ เพื่อให้เข้าใจเนื้อหาในการเรียนได้ดีขึ้น โดยการทบทวนความรู้เดิมและเพิ่มสิ่งใหม่ ๆ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์ หรือตีความในเนื้อหาบทพื้นฐานของความรู้ หรือประสบการณ์เดิม จนเกิดเป็นองค์ความรู้ใหม่ โดยการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการร่วมคิด มีการให้ข้อมูลย้อนกลับ ทดสอบความรู้ จนสุดท้ายผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน จนกลายเป็นผู้เรียนเกิดทักษะการคิดวิเคราะห์ในเรื่องต่าง ๆ ได้

บทสรุป

การสอนโดยใช้กรณีศึกษา เป็นรูปแบบการสอนหนึ่งที่มุ่งหวังให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้น โดยคาดหวังให้

ผู้เรียนสามารถ คิดวิเคราะห์ แยกแยะ ปัญหา สาเหตุ ผลที่เกิดขึ้นได้อย่างเป็นระบบ และสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างมีวิจารณญาณ เพื่อนำองค์ความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน ก่อให้เกิดประโยชน์กับตนเองและบุคคลรอบข้าง ทำงานเป็นทีมร่วมกับผู้อื่น ยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างจากของตนได้ และสามารถรู้เท่าทันสื่อต่าง ๆ หรือข่าวสารต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมปัจจุบัน รวมถึงส่งเสริมในเรื่องของภาวะผู้นำ และความรู้รอบตัวของตนเองและสังคม อีกทั้งยังมุ่งหวังให้ผู้เรียนมีทักษะที่สำคัญของการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในเรื่องของทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม การอ่าน การเขียน และการคำนวณ และมีทักษะที่จำเป็น ได้แก่ ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา, ทักษะด้านการสร้างสรรค์ และนวัตกรรม, ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ, ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์, ทักษะด้านการสื่อสารสารสนเทศ และรู้เท่าทันสื่อ, ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, ทักษะอาชีพ และทักษะการเรียนรู้, ทักษะการเปลี่ยนแปลง ได้แก่ ทักษะการเรียนรู้ และภาวะผู้นำ

ผู้เรียนจะเกิดทักษะเหล่านี้ได้ต้องเกิดจากการได้รับการฝึกฝน และลงมือปฏิบัติ วิเคราะห์ปัญหา หาสาเหตุของปัญหา มีการคิดอย่างเป็นระบบ กล้าที่จะคิด กล้าที่จะแสดงความคิดเห็น จนสามารถหาแนวทางที่เหมาะสมในการแก้ปัญหาที่แตกต่างกันได้ด้วยตนเอง ผ่านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ใช้เหตุผลในการตัดสินใจ รวมถึงการยอมรับผลเสียที่จะตามมาจากการตัดสินใจ ภายใต้อารมณ์และสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ที่ดี โดยมีผู้สอนเป็นผู้ให้คำปรึกษา

ถึงเวลาแล้วทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของบุคลากรในประเทศ ซึ่งไม่ใช่หน้าที่ของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ทุกฝ่ายจึงต้องร่วมมือกันแก้ไขปัญหาวิกฤตด้านการศึกษา เพราะบุคลากรเหล่านี้จะเติบโตไปเป็นกำลังสำคัญของชาติ และมีส่วนในการช่วยพัฒนาประเทศ ถ้าต้องการให้ประเทศถูกพัฒนาไปในรูปแบบไหน คงต้องเริ่มตั้งแต่ที่ทุกฝ่ายต้องพัฒนากำลังสำคัญให้ประเทศให้เป็นคนเก่งและคนดี อีกทั้งยังต้องมีทักษะการเรียนรู้ที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต และมีส่วนช่วยให้สังคมเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ อีกทั้งยังส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชาติต่อไปอีกด้วย

บรรณานุกรม

- กนิษฐา ศรีอเนก. (2555). การจัดการเรียนการสอน โดยใช้กรณีศึกษาการเรียนรายวิชา ระบบสารสนเทศเพื่อ
การจัดการทางธุรกิจ. คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- เกศณีย์ สัตตรัตน์ขจร. (2557). การใช้เทคนิคการสอนโดยใช้กรณีศึกษา รายวิชากฎหมายธุรกิจท่องเที่ยว การ
บริการและธุรกิจโรงแรม. คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.
- คณะกรรมการประกันคุณภาพภายในระดับอุดมศึกษา. (2558). คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน
ระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2557. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.
- คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. แผนยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (พ.ศ.
2560 – 2579). สืบค้นเมื่อ 1 พฤษภาคม, 2561,
จาก http://122.154.22.188/newqsds/file_upload/yutthasart20ys.pdf
- จินตวิทย์ คล้ายสังข์. (2560). การผลิตและการใช้สื่ออย่างเป็นระบบเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ :
สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จุฑารัตน์ พันธ. (2556). การพัฒนาการคิดวิเคราะห์โดยกระบวนการคิดวิเคราะห์ 5W1H สำหรับนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนดอนเมืองทหารอากาศบำรุง ในรายวิชาโลจิสติกส์. คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน.
- ชนาธิป พรกุล. (2554). การสอน กระบวนการคิดทฤษฎีและการนำไปใช้. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิตินา แคมมณี. (2560). 14 วิธีสอนสำหรับครูมืออาชีพ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นันทอง เวศนารัตน์ และ อธิยาพร ช่วยชู. (ม.ป.ป.). การเขียนกรณีศึกษาเพื่อใช้ในการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยรังสิต.
- บำรุง ฉียบแหลม. (2557). การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. สืบค้นเมื่อ สืบค้นเมื่อ 1 พฤษภาคม, 2561,
จาก http://www.moe.go.th/moe/th/news/detail.php?NewsID=38880&Key=news_research
- ปริญญา เทวานฤมิตรกุล. (2560). เทคนิคการสอนแบบ Active Learning, เอกสารประกอบการบรรยาย
โครงการอบรมเพื่อพัฒนาศักยภาพอาจารย์มหาวิทยาลัยสวนดุสิต. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ปรียา สมพีช. (2559). การจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนด้วยกรณีศึกษา. วารสารวิจัย
ราชภัฏพระนคร สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ปีที่ 11 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2559).
- พรเพ็ญ เอกเอี่ยมวัฒนกุล. (2554). การพัฒนาและหาประสิทธิภาพของเว็บช่วยสอนที่เน้นกระบวนการเรียนรู้
ของโรเบิร์ต กาเย วิชาการประยุกต์คอมพิวเตอร์กับงานสถิติบนระบบ Moodle LMS. คณะ
เทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และ เพียว ยินดีสุข. (2560). ทักษะ 7C ของครูยุค 4.0. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และ เพียว ยินดีสุข. (2560). สอนเด็กทำโครงการ สอนอาจารย์ทำวิจัยปฏิบัติการในชั้น
เรียน แนวทางสร้างคนไทย 4.0. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิจารณ์ พานิช. (2559). บันทึกชีวิตครูสู่ชุมชนการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : มูลนิธิสยามกัมมาจล.
- วิจารณ์ พานิช. (2559). เลี้ยงลูกยิ่งใหญ๋. กรุงเทพฯ : มูลนิธิสยามกัมมาจล.

- วิจารณ์ พานิช. (2555). **วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21**. กรุงเทพฯ : มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- วิจารณ์ พานิช. (2556). **การสร้างการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21**. กรุงเทพฯ : มูลนิธิสยามกัมมาจล.
- วิจารณ์ พานิช. (2556). **การเรียนรู้เกิดขึ้นอย่างไร**. กรุงเทพฯ : มูลนิธิสยามกัมมาจล.
- วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. (2560). **ทฤษฎีการเรียนรู้**. สืบค้นเมื่อ 1 พฤษภาคม, 2561, จาก <http://th.wikipedia.org/wiki/ทฤษฎีการเรียนรู้>.
- จันทนา นนธิกร. (2552). **การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน**. กรุงเทพฯ : มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้.
- มติชน. (2559). **ไทยรั้งท้ายอีกแล้ว ‘บิกตู’ จี ๘.เพิ่มคะแนน PISA หลังไทยอยู่อันดับ 55 จาก 70 ประเทศ**. สืบค้นเมื่อ 1 พฤษภาคม, 2561, จาก <https://www.matichon.co.th/news/387114>
- สรชัย พิศาลบุตร. (2551). **การทำวิจัยในชั้นเรียน**. กรุงเทพฯ : วิทยพัฒน์.
- สุนีย์ เหมะประสิทธิ์. (2552). **การจัดทำแผนการเรียนรู้**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุนีย์ เหมะประสิทธิ์. (2552). **การเขียนรายงานการวิจัยในชั้นเรียน**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.). **ผลสำรวจการจัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขัน โดย WEF ในปี 2016 – 2017 ประเทศไทยได้รับการจัดอันดับด้านเศรษฐกิจมหภาคดีขึ้น 14 อันดับ และด้านนวัตกรรมดีขึ้น 3 อันดับ**. สืบค้นเมื่อ 1 พฤษภาคม, 2561, จาก http://www.nesdb.go.th/mobile_detail.php?cid=7&nid=6117
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564)**. สืบค้นเมื่อ 1 พฤษภาคม, 2561, จาก http://www.nesdb.go.th/download/plan12/แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ_ฉบับที่_12.pdf
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2559). **การจัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการศึกษาของประเทศไทยโดยเวทีเศรษฐกิจโลก พ.ศ. 2558-2559**. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2559). **สมรรถนะการศึกษาไทยในเวทีสากล พ.ศ. 2558 (IMD2015)**. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- ศรินทร์ ชันดีวัฒนกุล. (2556). **ผลการจัดการเรียนรู้ด้วยการใช้กรณีศึกษา เพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาการเป็นผู้ประกอบการ ของนักศึกษาสาขาการจัดการ. คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม**.
- Frese, M., van Gelderen, M., and Ombach, M. (2000). **How to plan as a Small Scale Business Owner: Psychological Process Characteristics of Action Strategies and Success**. Journal of Small Business Management 38, (2): 12-18. Massey University Institutional Repository.
- Foley, P., and Green, H. (1989). **Small Business Success**. London: Paul Chapman Publishing Ltd.
- Pramodita Sharma, James J. Chrisman, Jess H. Chua. (1996). **A Review and Annotated Bibliography of Family Business Studies**. New York: Springer Science Business Media, LLC.

-
- Gagne, R. M., Briggs, L. J., & Wager, W. W. (1992). **Principles of instructional design (4th ed.)**. Fort Worth, TX: Harcourt, Brace Jovanovich College Publishers.
- Susan A. Ambrose. ;/et al.; foreword by Richard E. Mayer. (2010). **How Learning Works: Seven Research-Based Principles for Smart Teaching (1st ed.)**. USA: Jossey-Bass Publishing Ltd.